

- звернення: 03.10.2024).
10. Online Food Delivery – Worldwide. Statista Market Forecast. Statista. URL: <https://www.statista.com/outlook/emo/online-food-delivery/worldwide> (дата звернення: 01.10.2024).
  11. Uber Eats в Україні. *Uber Newsroom*. URL: <https://www.uber.com/uk-UA/newsroom/uber-eats-в-україні/> (дата звернення: 25.09.2024).

УДК: 338.439

Аліна Литвиненко

*к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин та безпеки бізнесу
ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків, Україна*

Alina.lytvynenko@hneu.net

Владислава Снівак

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
освітньо-професійна програма «Міжнародний бізнес»
ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків, Україна*

heshteglada@gmail.com

ТЕНДЕНЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ

STRATEGIC DEVELOPMENT TRENDS FOR FOOD COMPANIES IN INTERNATIONAL MARKETS

Анотація. Основним чинником успішної конкуренції є здатність до довгострокового прогнозування та поступового впровадження інновацій у продуктах, технологіях і організації. Щоб підприємство могло зберегти свої позиції і продовжувати розвиток у таких умовах, йому необхідно регулярно адаптуватися до змінюваного ринкового середовища та вимог інноваційної економіки. Обґрунтовано що найголовнішим аспектом адаптації є створення системи стратегічного розвитку підприємством. Це зумовлено тим, що поточні методи підвищення ефективності та конкурентоспроможності вже не забезпечують значних якісних поліпшень, необхідних для активного розвитку підприємства на сучасному ринку.

Abstract. An article presents the key factor in competing successfully is the ability to make long-term forecasts and to gradually introduce innovations in products, technologies and organisation. In order for a company to maintain its position and develop in such conditions, it must regularly adapt to the changing market environment and the requirements of the innovation economy. It is proven that the most important aspect of adaptation is the creation of a strategic development system by an enterprise. This is due to the fact that the current methods of improving efficiency and competitiveness no longer provide the significant qualitative improvements necessary for the active development of an enterprise in the modern market.

Ключові слова: розвиток, міжнародний ринок, стратегія, стратегічний розвиток, оперативне управління.

Key words: development, international market, strategy, strategic development, operational management.

Серед найвідоміших концепцій стратегічного розвитку можна виділити дві абсолютно різні підходи: перший – це формування стратегій організації на основі розвитку внутрішніх ресурсів, а другий – розробка стратегій в залежності від змін зовнішнього середовища, в якому вона функціонує.

Зміна умов, у яких працюють підприємства, і зростання швидкості змін у зовнішньому середовищі викликають необхідність встановлення нових завдань і визначають потребу в поєднанні сучасних концепцій стратегічного управління. Ці концепції, які в кінці ХХ століття реалізувалися через ідею динамічних можливостей підприємства, з'явилися як відповідь на посилення конкуренції у високих технологіях. Ця концепція ґрунтується на ідеї, що в умовах швидкого змінення ринкового середовища організації можуть досягти стійких результатів лише тоді, коли вони здатні оперативно та адекватно реагувати на ці зміни, а також постійно впроваджувати інновації в продуктах, технологіях і організації. Концепція динамічних змін об'єднує два основні аспекти протилежних концепцій [1].

Адаптивні здатності підприємства визначають його можливість ефективно реагувати на виклики зовнішнього середовища через оперативне формування, розвиток і перенесення зовнішніх і внутрішніх ресурсів. Однак, лідери ринку повинні забезпечувати швидке розширення ресурсного потенціалу для створення постійного потоку інновацій в продуктах, технологіях і організації. Необхідність такого постійного потоку інновацій виникає з постійних змін у конкурентній боротьбі за ринкову ренту, яку отримує новатор, поки його конкуренти не наздоганяють його в інноваційній гонці.

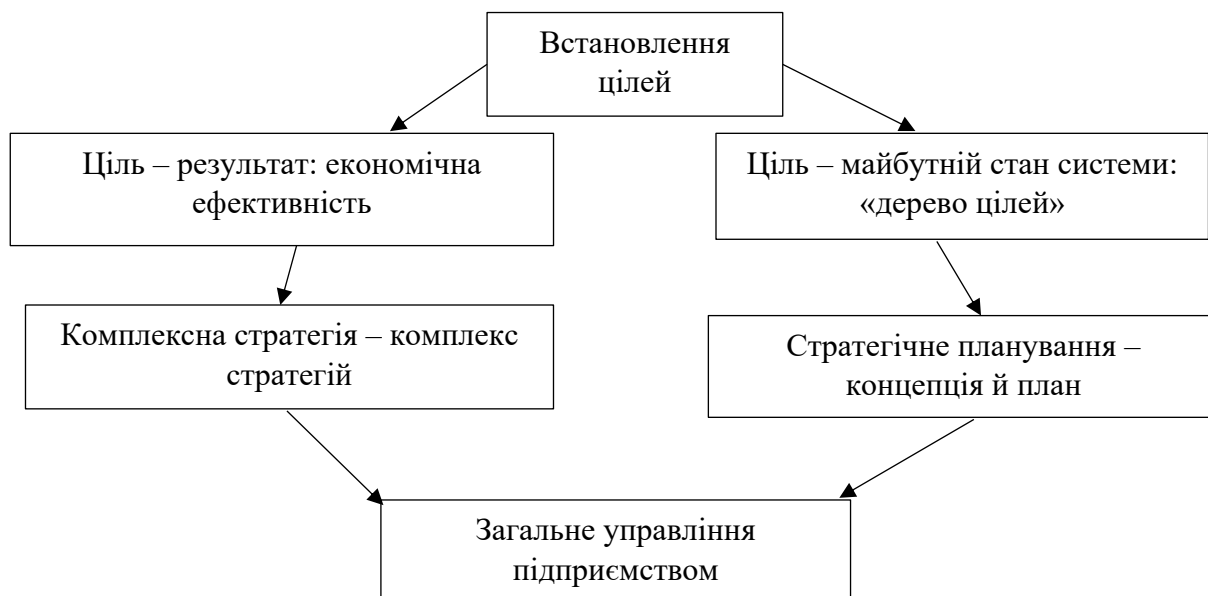
Протягом існування терміну «стратегічний розвиток» він привертав увагу численних науковців, які розробили багато різних визначень. У цих визначеннях акцентується увага на різних аспектах і, а також на його відмінностях від оперативного управління. Це представлено у табл. 1. Аналіз поглядів різних дослідників у наукових джерелах вказує на те, що стратегічний розвиток є складною і багатогранною проблемою, що потребує систематизації та уточнення.

Таблиця 1 - Аналіз відмінностей між системами стратегічного розвитку та оперативного управління харчового підприємства

	Стратегічний розвиток харчового підприємства	Оперативне управління харчового підприємства
Стратегія	Оточуюче середовище та пристосування організації	Економічна продуктивність та прибутковість виробничої діяльності
Цілі	Гарантування існування в умовах конкурентної боротьби, управління в кризових ситуаціях, розвиток можливостей та підвищення продуктивності	Гарантування прибутковості та фінансової стійкості роботи підприємства
Основні завдання	<ul style="list-style-type: none"> - Участь у досягненні результатів стратегічного планування; - Аналіз зовнішніх та внутрішніх умов, що впливають на напрями стратегічного планування; - Ідентифікація стратегічних варіантів; - Оцінка економічної ефективності, зокрема інноваційно-інвестиційної діяльності; - Оцінка впливу змін параметрів на реалізацію стратегічних планів; - Мотивація і створення інформаційних систем для підтримки управлінських рішень; - Виявлення слабких місць у процесах; - Встановлення основних показників, що відповідають стратегічним цілям 	<ul style="list-style-type: none"> - Розробка системи показників відповідно до встановлених поточних цілей; - Актуальне і оперативне планування та управління на основі фінансових планів; - Оцінка впливу відхилень на виконання завдань поточних планів; - Виявлення місць, де виникають труднощі, для цілей тактичного управління; - Стимулювання і розробка інформаційних систем для підтримки прийняття оперативних управлінських рішень
Методи	Аналіз ринкової ситуації та оцінка конкурентів, дослідження кривої ефективності, аналіз процесів ухвалення рішень	Ведення обліку прямих витрат, метод розрахунку граничних величин, методики оцінки економічної ефективності
Критерії для оцінки	SWOT-аналіз	Прибутки, витрати, результати

Зменшення кількості параметрів у системі стратегічного розвитку харчового підприємства передбачає встановлення певних обмежень для підтримання стабільності цієї системи. Якщо ці обмеження не дотримуються, це може призвести до зниження загальної ефективності системи стратегічного розвитку підприємством. Порушення взаємозв'язків і взаємовідносин між елементами системи призводить до зниження стабільності її функціонування [2].

Встановлення цілей охоплює кілька ключових етапів: визначення місії підприємства, постановка цілей, що є результатом реалізації комплексної стратегії, і визначення цілей для досягнення бажаного майбутнього стану системи, що є основою для розробки стратегічного плану (рис 1).

Рис. 1. Модель системи стратегічного керування харчовим підприємством

Таким чином, стратегічне планування харчового підприємства полягає у створенні концепції довгострокового розвитку підприємства, беручи до уваги циклічні зміни ринку та його нестабільність, загальноекономічні, галузеві й інші цикли розвитку. Також це включає розробку стратегічного плану. Комплексна стратегія представляє собою сукупність стратегій, спрямованих на досягнення економічної ефективності підприємства. Стратегічний розвиток характеризується такими особливостями: визначенням цілей і заходів для їх досягнення на тривалий період; всебічним підходом до зміцнення позицій підприємства на ринках збуту; пріоритетом інноваційного підходу як ключового чинника підтримки життєздатності підприємства.

Література

1. Чепелюк М. І. Інструментарій стратегічного управління в контексті сучасних концепцій та трендів світового економічного розвитку: монографія / М. І. Чепелюк. - Харків: ФОП Лібуркіна Л. М., 2021. - 396 с.
2. Lytvynenko A. Formation of the strategy of the company in international business // A. O. Lytvynenko, O. D. Lytvynenko // International scientific journal «Internauka». Series: «Economic Sciences». – 2023. – № 2(70). – С. 133-140. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/16764658143833.pdf> (Дата звернення: 06.10.2024)
3. Lytvynenko A. The Impact of the Covid-19 Pandemic on the Dynamics of Financial Instruments in the World Trade // A. Lytvynenko, O. Lytvynenko, I. Otenko, I. Hrabynskiy, M. Povoroznyk, D. Nikitin // WSEAS Transactions on Business and Economics, 2022, 19, P. 1748-1763 Режим доступу: <https://wseas.com/journals/articles.php?id=7331> (Дата звернення: 27.09.2024)